प्रदेश राजपत्र

गण्डकी प्रदेश सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड ०४) पोखरा, फागुन ९ गते, २०७८ साल (अतिरिक्ताङ्क ३४

भाग २

<u>भूमि, व्यवस्था, कृषि, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयको सूचना</u>

गण्डकी प्रदेश खाद्य परिषद् (गठन तथा सञ्चालन) आदेश, २०७८

<u>**प्रस्तावनाः**</u> गण्डकी प्रदेशमा खाद्य, खाद्य सुरक्षा तथा खाद्य सम्प्रभूताको हक संरक्षण, प्रवर्द्धन तथा परिपुर्ति गर्न प्रदेश खाद्य परिषद् गठन गरी, यसको काम, कर्तव्य र अधिकार निर्धारण गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

गण्डकी प्रदेश सरकारले देहाय बमोजिमको आदेश जारी गरेको छ।

१. <u>**संक्षिप्त नाम तथा प्रारम्भः**</u> (१) यस आदेशको नाम "गण्डकी प्रदेश खाद्य परिषद् (गठन तथा सञ्चालन) आदेश, २०७८" रहेको छ ।

(२) यो आदेश तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

२. <u>**परिभाषाः**</u> विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस आदेशमा,-

(क) "खाद्य सुरक्षा सूचना निर्देशक समिति" भन्नाले दफा ६ बमोजिमको खाद्य सुरक्षा सूचना निर्देशक समिति सम्झनुपर्छ ।

(ख) "परिषद्" भन्नाले दफा ३ बमोजिमको परिषद् सम्झनुपर्छ ।

(ग) "प्रदेश सरकार" भन्नाले गण्डकी प्रदेश सरकार सम्झनुपर्छ ।

(घ) "प्रदेश" भन्नाले गण्डकी प्रदेश सम्झनुपर्छ ।

(ङ) "मन्त्रालय" भन्नाले गण्डकी प्रदेश सरकारको कृषि सम्बन्धी विषय हेर्ने मन्त्रालय सम्झनुपर्छ ।

३. **<u>गण्डकी प्रदेश खाद्य परिषद्को गठनः</u>** (१) प्रदेशमा खाद्य अधिकार, खाद्य सुरक्षा तथा खाद्य सम्प्रभुताको हकको संरक्षण, प्रवर्द्धन तथा परिपूर्ति गर्ने कार्यलाई व्यवस्थित गर्न देहाय बमोजिमको गण्डकी प्रदेश खाद्य परिषद् गठन हुनेछः-

(क) मन्त्री, कृषि सम्बन्धी विषय हेर्ने मन्त्रालय - अध्यक्ष

(ख) प्रदेश नीति तथा योजना आयोगको सदस्य (कृषि सम्बन्धी बिषय हेर्ने) - सदस्य

(ग) सचिव, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय - सदस्य

(घ) सचिव, अर्थ सम्बन्धी बिषय हेर्ने मन्त्रालय - सदस्य

(ङ) सचिव, कृषि सम्बन्धी बिषय हेर्ने मन्त्रालय - सदस्य

(च) सचिव, शिक्षा तथा सामाजिक विकास सम्बन्धी विषय हेर्ने मन्त्रालय - सदस्य

(छ) सचिव, उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति सम्बन्धी विषय हेर्ने मन्त्रालय - सदस्य

(ज) सचिव, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या सम्बन्धी विषय हेर्ने मन्त्रालय - सदस्य

(झ) प्रमुख, खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण कार्यालय पोखरा - सदस्य

(ञ) संयोजक, नगरपालिका महासंघ, गण्डकी प्रदेश - सदस्य

(ट) अध्यक्ष, गाउँपालिका राष्ट्रिय महासंघ, गण्डकी प्रदेश - सदस्य

(ठ) कृषि, खाद्य प्रविधि र ग्रामिण विकास सम्बन्धी विषयका विज्ञहरु मध्येबाट मन्त्रालयले मनोनित गरेको एक जना महिला - सदस्य

(ड) प्रमुख, खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि. पोखरा - सदस्य

(ढ) अध्यक्ष, उद्योग वाणिज्य महासंघ, गण्डकी प्रदेश - सदस्य

(ण) प्रतिनिधि, किसान समुह महासंघ, गण्डकी प्रदेश - सदस्य

(त) प्रतिनिधि, गैर सरकारी संस्था महासंघ, गण्डकी प्रदेश - सदस्य

(थ) प्रमुख, कृषि विकास महाशाखा, मन्त्रालय - सदस्य सचिव

(२) परिषद्को सचिवालय मन्त्रालयमा रहनेछ।

(३) दफा (३) को खण्ड (ठ) बमोजिम मनोनित सदस्यको पदावधि दुई वर्षको हुनेछ।

(४) परिषद्ले आवश्यक देखेमा खाद्य प्रविधि, खाद्य पोषण तथा कृषि विषयसँग सम्बन्धित व्यक्ति र सम्बन्धित विषयको विशेषज्ञलाई समितिको बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ।

४. **<u>परिषद्को बैठक सम्बन्धी व्यवस्थाः</u>** (१) परिषद्को बैठक एक आर्थिक वर्षमा कम्तिमा दुई पटक अध्यक्षले तोकेको मिति, स्थान र समयमा बस्नेछ।

(२) सदस्य सचिवले परिषद्को बैठक सम्बन्धी सूचना र बैठकमा छलफल हुने विषयको कार्यसूची बैठक बस्ने मिति भन्दा कम्तीमा सात दिन अगावै सदस्यहरुलाई उपलब्ध गराउनुपर्नेछ।

(३) कूल सदस्य संख्याको पचास प्रतिशत भन्दा बढी सदस्यहरुको उपस्थिति भएमा परिषद्को बैठकको लागि गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।

(४) परिषद्को बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा बैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिनेछ।

(५) परिषद्ले गरेका निर्णयहरु अध्यक्षले प्रमाणित गर्नेछ ।

(६) परिषद्को बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि परिषद्ले आफै निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ।

(७) परिषद्को बैठक भत्ता, यातायात खर्च, दैनिक भ्रमण भत्ता र अन्य खर्चहरु प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछन् ।

५. **<u>परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकारः</u>** (१) परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) खाद्य अधिकार, खाद्य सुरक्षा तथा खाद्य सम्प्रभूताको संरक्षण र प्रबर्द्धन गर्न आवश्यक कानूनी, नीतिगत, संस्थागत र कार्यगत सुधारको लागि प्रदेश सरकारलाई आवश्यक राय सहित सिफारिस गर्ने,

(ख) खाद्य अधिकार, खाद्य सुरक्षा तथा खाद्य सम्प्रभूता सम्बन्धी योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्ने गराउने,

(ग) राष्ट्रिय खाद्य परिषद्, स्थानीय खाद्य समन्वय समितिहरुसँग समन्वय गरी खाद्य अधिकार, खाद्य सुरक्षा, खाद्य सम्प्रभूताको संरक्षण र प्रवर्द्धनका लागि कार्यक्रम गर्ने गराउने,

(घ) प्रदेशलाई आधारभूत खाद्यमा आत्मनिर्भर बनाउन अवलम्वन गर्नुपर्ने उपायहरुको कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित निकायहरुसँग समन्वय गर्ने तथा आवश्यक सिफारिस गर्ने,

(ङ) प्रादेशिक क्षेत्रभित्र खाद्य पदार्थको स्वच्छता र गुणस्तर सुनिश्चितताका लागि आवश्यक समन्वय गर्ने,

(च) भोकमरीको रोकथाम र नियन्त्रण सम्बन्धी अल्पकालीन तथा दीर्घकालीन योजनाहरु निर्माणका लागि सहजिकरण गर्ने तथा योजनाहरु कार्यान्वयनको व्यवस्था गर्ने गराउने,

(छ) संघ र स्थानीय तहसँग समन्वय गरी खाद्य सहायता उपलब्ध गराउन तथा संकटको समयमा खाद्यको आवश्यकता पुरा गर्न खाद्य सञ्चितीको व्यवस्थाका लागि सहजिकरण तथा समन्वय गरी सहयोग परिचालन गर्ने, गराउने,

(ज) गरिबी, भौगोलिक विकटता, विपद् लगायतका कारणले खाद्य असुरक्षाको जोखिममा रहेका लक्षित व्यक्ति, परिवार, समुदाय र क्षेत्रको पहिचान गरी एकीकृत तथा अध्यावधिक अभिलेख राख्ने कार्यका लागि आवश्यक समन्वय गर्ने,

(झ) लक्षित घर परिवारलाई सहुलियत मूल्यमा र खास प्रकृतिका लक्षित घर परिवारलाई निःशुल्क खाद्य सहायता उपलब्ध गराउन नेपाल सरकार र स्थानीय तहसँग समन्वय गर्ने,

(ञ) सीमान्तकृत तथा गरिबीको रेखामुनी रहेका व्यक्ति, परिवार वा समुदायको खाद्य सुरक्षाको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्न सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको भूमिका अभिवृद्धि गर्ने गराउने,

(ट) प्रदेश भित्र दिगो खाद्य तथा पोषण सुरक्षा प्रवर्द्धन गर्न आवश्यक अध्ययन, अनुसन्धान तथा बैज्ञानिक प्रविधिको विकासका लागि आवश्यक कार्य गर्ने गराउने,

(ठ) नेपाल सरकार, स्थानीय तह लगायत अन्य सरोकारवाला निकायहरुसँग आवश्यक समन्वय गरी खाद्य, खाद्य अधिकार, खाद्य सम्प्रभुताको संरक्षण र प्रवर्द्धन साथै खाद्य तथा पोषण सुरक्षामा पर्न सक्ने प्रतिकूल प्रभाव न्युनिकरण र आपतकालिन अवस्थामा खाद्य उपलब्ध गराउन आवश्यक कार्य गर्ने गराउने,

(ड) कृषि सम्बन्धी नीति निर्माणमा किसानको सहभागिता, कृषि योग्य भूमिको दिगो व्यवस्थापन, लक्षित कृषि विकास कार्यक्रम र स्थानीय कृषि बाली तथा पशुजन्य उत्पादन प्रवर्द्धनका लागि आवश्यक कार्य गर्ने गराउने,

(ढ) आदिवासी जनजाति लगायतका स्थानीय समुदायले जिविकोपार्जन तथा खाद्य सुरक्षाका लागि अपनाएका परम्परागत उपाय तथा खाद्य उत्पादनका स्रोतहरुको संरक्षण प्रवर्द्धनका लागि अध्ययन तथा अनुसन्धानको व्यवस्था गराई प्रदेश सरकारलाई सुझाव दिने,

(ण) प्रदेशको खाद्य प्रणाली, खाद्य तथा पोषण सुरक्षा स्थितिको मुल्यांकन सहितको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गर्न लगाई सार्वजनिक गर्ने,

(त) खाद्य अधिकार, खाद्य सम्प्रभूता, खाद्य तथा पोषण सुरक्षाका विषयमा जनचेतना तथा नागरिक शिक्षाको प्रवर्द्धन गर्ने कार्यक्रमहरु बनाई लागू गर्ने, गराउने,

(थ) खाद्य अधिकार, खाद्य सुरक्षा तथा खाद्य सम्प्रभूताको संरक्षण र प्रबर्द्धनका लागि आवश्यक अन्य कार्य गर्ने गराउने।

(२) परिषद्ले आफ्नो काम कर्तव्य र अधिकार मध्येको कुनै काम, कर्तव्य र अधिकार प्रदेश सरकारको कर्मचारीलाई तोकिएको शर्तको अधीनमा रही प्रयोग र पालना गर्ने गरी प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ।

(३) परिषद्ले आफ्नो आफ्नो काम कर्तव्य र अधिकारलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्थाका लागि आवश्यकता अनुसार उपसमिति वा कार्यदल वा विज्ञ समूह गठन गर्न सक्नेछ । गठन भएका उपसमिति, कार्यदल वा विज्ञ समूहको कार्य क्षेत्रगत शर्त एवं कार्यविधि गठन गर्दाका वखत परिषद्ले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ।

६. **<u>खाद्य सुरक्षा सूचना निर्देशक समितिः</u>** (१) खाद्य सुरक्षा सम्बन्धि सूचना संकलन तथा विश्लेषण गर्न, सूचना प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन परिषद्को मातहतमा एक प्रदेश खाद्य सुरक्षा सूचना निर्देशक समिति रहनेछ।

(२) परिषद्ले आवश्यक प्रबन्ध नगर्दासम्म मन्त्रालय मातहतमा विद्यमान रहेको खाद्य सुरक्षा सूचना केन्द्र निर्देशक समितिले उपदफा (१) बमोजिमको निर्देशक समिति सरह कार्य गर्नेछ।

(३) परिषद्ले खाद्य सुरक्षा सूचना निर्देशक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारको विस्तृतिकरण गर्नेछ।

७. **<u>कर्मचारी सम्बन्धी व्यवस्थाः</u>** प्रदेश खाद्य परिषद्को कार्य सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्नका लागि आवश्यक पर्ने कर्मचारी मन्त्रालयले उपलब्ध जनशक्तिबाट व्यवस्थापन गर्नेछ।

८. **<u>बजेट सम्बन्धी व्यवस्थाः</u>** प्रदेश खाद्य परिषद्को कार्य सञ्चालन तथा व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पर्ने बजेट प्रदेश सरकारले उपलब्ध गराउनेछ।

९. **<u>बाधा अड्काउ फुकाउनेः</u>** यो आदेश कार्यान्वयन गर्ने क्रममा कुनै द्विविधा उत्पन्न भई कार्यान्वयन गर्न बाधा अड्काउ भएमा मन्त्रालयले त्यस्तो बाधा अड्काउ फुकाउन सक्नेछ।

आज्ञाले,
डा. हरि बहादुर के.सी.
प्रदेश सरकारको सचिव

मुद्रकः गण्डकी प्रदेश सरकार, कानून, सञ्चार तथा प्रदेश सभा मामिला मन्त्रालय। मूल्य रु.१०।-